

Vlaams
Parlement

ingediend op **1894** (2018-2019) – Nr. 2
21 maart 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Wouter Vanbesien

over het voorstel van resolutie

van Jean-Jacques De Gucht, Piet De Bruyn, Ward Kennes,
Tine Soens en Elke Van den Brandt

**betreffende een krachtig signaal
tegen de voortdurende schending
van de fundamentele mensenrechten
van de lgbtqi-gemeenschap in Tsjetsjenië**

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Elke Sleurs, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

1894 (2018-2019) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 19 maart 2019 het voorstel van resolutie betreffende een krachtig signaal tegen de voortdurende schending van de fundamentele mensenrechten van de lgbtqi-gemeenschap in Tsjetsjenië.

1. Toelichting door Jean-Jacques De Gucht, eerste indiener

Jean-Jacques De Gucht merkt op dat de trieste start van dit verhaal zich al in 2017 situeert. Toen al berichtten de media over de wantoestanden in Tsjetsjenië ten aanzien van de gemeenschap van lesbian, gay, bisexual, transgender, questioning and intersex (lgbtqi). De internationale gemeenschap uitte toen haar verontwaardiging en veroordeelde de daden. Begin dit jaar kwam het nieuws dat er eind december 2018 opnieuw een heksenjacht is begonnen. Tot vandaag is er geen onderzoek geweest en werden daders niet vervolgd. Er kan dan ook niet langer worden afgewacht.

Mogelijk vraagt men zich af waarom het middel van een voorstel van resolutie in het Vlaams Parlement wordt gehanteerd. Vlaanderen en België hebben een voortrekkersrol ten aanzien van de wereldwijde lgbtqi-gemeenschap en die voortrekkersrol moet worden uitgedragen over de landsgrenzen heen. Er kan en mag niet de andere kant op worden gekeken. Discriminatie bestaat jammer genoeg al even lang als de mens. De strijd tegen discriminatie bestaat al even lang en heeft ook successen opgeleverd. De suffragettes en de Dolle Mina's hebben gestreden voor de gelijke rechten voor man en vrouw, Martin Luther King, Malcolm X en Rosa Parks voor gelijke rechten voor blank en zwart, en geen van beide strijden zijn al beëindigd. De strijd voor de rechten van holebi's lijkt de strijd van de eenentwintigste eeuw te worden. Verschillende landen maken geen vooruitgang op dat gebied en gaan zelfs eerder achteruit. De overheid heeft de plicht de samenleving te sensibiliseren. Het creëren van discriminatoire wetten op basis van iemands geaardheid stuurt een stigmatiserend signaal naar de samenleving en legt onnodige druk op mensen van de lgbtqi-gemeenschap en inzonderheid op de jongeren. Het zelfmoordcijfer bij jonge lgbtqi's is het hoogste van alle jongeren.

Er is ongetwijfeld een politieke oorzaak. Een land met een tolerante, progressieve wetgeving ten aanzien van lgbtqi's kent een grote tolerantie ten opzichte van die gemeenschap. Homofoob geweld is altijd ten dele de verantwoordelijkheid van de overheden in een land. Een duidelijke illustratie hiervan is de Rainbow Map van de European Region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association (ILGA-Europe). De rangorde daar is gebaseerd op hoe de wetten en het beleid van een land een impact hebben op de lgbtqi-gemeenschap. België scoort daar zeer hoog en moet enkel Malta laten voorgaan. Die plaats illustreert het belang van de voortrekkersrol van België. Het is allicht niet verbazend dat Rusland onderaan bengelt op deze lijst. Gelijke rechten voor holebi's en hetero's is een universeel recht dat ook voorbij onze landsgrenzen moet worden verdedigd. Aangezien het politieke klimaat beleidsbepalend is voor de leefbaarheid van deze gemeenschap, moet er dan ook een politiek antwoord volgen.

Om een einde te maken aan de wanpraktijken jegens de lgbtqi-gemeenschap in Tsjetsjenië, wordt via het voorliggend voorstel van resolutie aan de Vlaamse Regering gevraagd om bij elk contact met de Russische overheid de universele waarde van de gelijkheid van elk individu, ongeacht zijn of haar geaardheid, duidelijk te maken en alle mogelijke schendingen van de rechten van lgbtqi-personen in de Russische Federatie in de meest krachtige bewoordingen te veroordelen, in het bijzonder de schendingen van hun rechten in de Russische deelrepubliek Tsjetsjenië. Voorts wordt gevraagd alle hefbomen van de

parlementaire diplomatie, in alle bilaterale en multilaterale contacten, ten volle te gebruiken om die schendingen te veroordelen. Niet onbelangrijk in dat verband is dat België momenteel zitting heeft in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties (VN). Daarom wordt dan ook aan de Vlaamse Regering gevraagd de Federale Regering te verzoeken de mogelijke schendingen van de rechten van lgbtqi-personen in Tsjetsjenië te agenderen op de VN-Veiligheidsraad en daarbij aan te dringen op een onafhankelijk onderzoek. In vijfde instantie wordt gevraagd de Federale Regering te verzoeken de aanbevelingen in het rapport van de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa uit te voeren, in het bijzonder aanbeveling 1, die alle lidstaten oproept slachtoffers die wegens hun werkelijke of vermeende geaardheid hun land zijn ontvlucht, internationale bescherming aan te bieden. Ten slotte wordt ook gevraagd de Federale Regering te verzoeken in de asielprocedure rekening te houden met de specifieke noden en behoeften van slachtoffers, met aandacht voor hun maximale veiligheid.

Het lid besluit dat de kracht van een voorstel van resolutie niet mag worden overschat, maar evenmin mag worden onderschat. Vanuit Vlaanderen moet een duidelijk signaal worden gegeven, niet alleen aan Tsjetsjenië, maar ook aan alle landen met discriminatoire wetten en waar discriminatie getolereerd wordt door de overheid. Zoals al aangegeven, wordt België op Malta na, als de meest veilige haven gezien voor de lgbtqi-gemeenschap. Het is een plicht om dat uit te dragen en het lid wil dan ook alle collega's bedanken die aan dit voorstel van resolutie hebben meegewerkt en bereid zijn hier hun steun aan te verlenen binnen hun partij en op het Europese niveau.

2. Bespreking

Piet De Bruyn bedankt op zijn beurt de andere indieners van de meerderheid en de oppositie voor hun steun voor dit voorstel van resolutie. Er werd bij de toelichting terecht op gewezen dat deze situatie helaas niet nieuw is. In deze commissie werd er naar aanleiding van verschillende vragen om uitleg al een aantal maal van gedachten gewisseld over de situatie in Tsjetsjenië. Er zijn daarbij engagementen aangegaan om Europees en mondiaal waar dat kan en nodig is, die problematiek aan te kaarten. Helaas heeft dat tot nog toe maar weinig resultaten opgeleverd in Tsjetsjenië zelf. Tot vandaag zijn er berichten dat de situatie niet verbetert, Rusland blijft weigeren zijn verplichtingen binnen de internationale gemeenschap na te komen. Er is enkel een vooronderzoek begonnen in één concrete casus – er is ook maar één slachtoffer dat de moed heeft gevonden om formeel een klacht in te dienen – maar dat heeft nergens toe geleid. Tot in de Veiligheidsraad blijft Rusland poneren dat er geen grond is voor die klachten en zelfs dat er geen holebi's zijn in Tsjetsjenië. Dat is uiteraard onzin, maar het heeft verstrekken gevolgen voor mensen die in een dergelijke context moeten leven.

Het lid heeft als verslaggever in de Parlementaire Vergadering van de Raad van Europa rond deze problematiek kunnen werken en in de marge daarvan heeft hij kunnen samenzitten, niet alleen met journalisten en mensenrechtenorganisaties, maar ook met slachtoffers. De confrontatie met mensen die omwille van hun, soms vermeende, geaardheid worden gearresteerd, vernederd, gemarteld, afgeperst, met de dood worden bedreigd en wiens familie onder druk wordt gezet, was behoorlijk indrukwekkend. Het politieke antwoord daarop is weliswaar noodzakelijk, maar verloopt zeer traag en het speelt niet altijd in op de heel concrete noden. Het is hier niet moeilijk om een stevig standpunt in te nemen en er teksten over te schrijven, maar tegelijk blijkt de onmacht van politici tegenover een dergelijke situatie. Desalniettemin is hij ervan overtuigd dat dit moet gebeuren, ook in de toekomst. Deze zaak zal hierdoor niet in een stroomversnelling terechtkomen, maar het is wel een druppel op een plaat die mede door de andere druppels, hopelijk toch wat zal afkoelen.

In het voorstel van resolutie worden terecht zeer concrete vragen geformuleerd ten aanzien van de Federale Regering. Waar het kan moet die overheid haar verantwoordelijkheid opnemen en de druk op Rusland moet worden aangehouden in instanties zoals het Comité van Ministers van de Raad van Europa en de VN-Veilighedsraad.

Het was aanvankelijk de bedoeling om via een hoorzitting een forum te geven aan de slachtoffers, waarvan er een aantal hier verblijven en asiel hebben gekregen, maar de tijd is daarvoor helaas te kort geworden. Bij zijn contacten met die mensen is hem opgevallen dat de dreiging niet wegvalt. Het is veelzeggend dat elke vluchteling die hier asiel heeft gekregen, ervoor heeft gekozen een andere naam aan te nemen. Er moet dan ook altijd naar een evenwicht worden gezocht tussen voluit steun verlenen en respect voor wie verkiest om niet publiek te willen getuigen, wegens druk die op zijn familie wordt uitgeoefend. De spreker is bereid om op een informele basis een ontmoeting te organiseren, als daar een vraag voor is. Hij vraagt in dit verband speciale aandacht voor de organisatie LGBT World Beside, die gegroeid is uit Tsjetsjeense vluchtelingen die in Europa een nieuw leven proberen op te bouwen en die vanuit hun ervaring proberen een brug te slaan naar nieuwe slachtoffers in Tsjetsjenië en nieuwe slachtoffers die hier aankomen. Die mensen kijken met veel sympathie naar initiatieven zoals het voorliggend voorstel van resolutie en ze zijn daar ook zeer dankbaar voor. Als daar interesse voor bestaat, kan er op zeer korte termijn een informele ontmoeting worden georganiseerd. Hoe dan ook is het nodig dat er een krachtig en zinvol signaal wordt gegeven dat er een eind moet komen aan deze voortdurende waanzin. Dat signaal moet inderdaad worden meegenomen naar de netwerken op de diverse niveaus. Dat kan immers voor een aantal mensen, soms zelfs letterlijk, het verschil maken tussen leven en dood.

Ward Kennes merkt op dat de twee voorgaande sprekers de situatie zeer goed hebben geschetst en hij kan zich daar dan ook bij aansluiten. De suggestie om een informele ontmoeting te organiseren lijkt hem zeer zinvol.

Als christendemocraat steunt hij het voorliggend initiatief met overtuiging. Seksualiteit maakt deel uit van de persoonlijkheid en als iemand daarvoor wordt gediscrimineerd, bedreigd of vervolgd, dan is dat bijzonder ingrijpend voor die persoon. Het is dan ook goed dat Vlaanderen en België mee het voortouw nemen om het respect voor mensen te verdedigen, ongeacht hun geaardheid. De mogelijke inbreng op Vlaams niveau mag dan beperkt zijn, maar blijft zeker relevant.

Ook *Tine Soens* kan zich aansluiten bij wat al is gezegd. Het thema is inderdaad al een aantal maal aan bod geweest in deze commissie en het Vlaams Parlement heeft zich altijd duidelijk uitgesproken tegen de gruwel in Tsjetsjenië en Rusland. Mensenrechten in het algemeen en zeker de rechten van de lgbtqi-gemeenschap moeten blijvend worden verdedigd. Een krachtig signaal vanuit dit parlement is dan ook nodig en ook in de volgende legislatuur moet daar blijvende aandacht voor zijn, in dit parlement en in de andere geledingen waar de leden aanwezig zijn.

Het is ook belangrijk dat er wordt gefocust op de vraag naar een onafhankelijk onderzoek. Die vraag leeft al langer en er is vooralsnog geen vooruitgang merkbaar, maar de internationale gemeenschap moet blijven hameren op de noodzaak van naar een onafhankelijk onderzoek.

Het lid besluit dat zij tevreden is met het voorstel van resolutie dat hier nu voorligt. Als dat eenparig wordt goedgekeurd, is dat een belangrijk signaal en mogelijk kan dat voor een aantal mensen een verschil maken.

Wouter Vanbesien verontschuldigt zijn fractiegenote Elke Van den Brandt, die mee dit voorstel van resolutie heeft ingediend, maar hier vandaag niet aanwezig kon zijn. Hij dankt alle indieners en feliciteert hen met dit initiatief. Het gaat hier om een belangrijk thema, dat verdient dat er een uitspraak over komt in het Vlaams Parlement.

Piet De Bruyn stipt nog aan dat internationale procedures traag verlopen, maar dat er toch al een aantal stappen zijn gezet, waarin ons land een rol heeft gespeeld. Zowel binnen de Raad van Europa als binnen de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) zijn er initiatieven genomen. In de OVSE werd het zogenaamde Moskou-Mechanisme in werking gesteld. Dat is een van de zwaarste middelen waarover de OVSE beschikt en het wordt maar zelden ingezet. Dat zijn allemaal stappen in een proces dat wellicht ooit zal leiden tot een zaak voor het Europees Hof voor de Rechten van de Mens. Als lidstaat van de OVSE heeft België daar een rol in gespeeld, wat alom wordt gewaardeerd.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt eenparig aangenomen met 8 stemmen.

Rik DAEMS,
voorzitter

Wouter VANBESIEN,
verslaggever